

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРИУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

МАГІСТЕРСЬКІ СТУДІЇ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ

Випуск 3

Збірник наукових праць магістрів ОП
«Дошкільна освіта. Інклюзія»,
«Початкова освіта»,
«Фізична культура та спорт»,
«Практична психологія»,
«Менеджмент. Управління закладом
загальної середньої освіти»

Київ 2025

УДК 37(063).
973.202 я1

**Магістерські студії психолого-педагогічного факультету
Маріупольського державного університету: збірник наукових праць
здобувачів ОС Магістр ОП «Дошкільна освіта. Інклюзія», «Початкова освіта»,
«Фізична культура та спорт», «Практична психологія», «Менеджмент.
Управління закладом загальної середньої освіти» / за заг. ред. Л.В. Задорожної-
Княгницької. Випуск 3. Київ: МДУ, 2025. 522 с.**

Рекомендовано до друку Вченою радою психолого-педагогічного факультету
Маріупольського державного університету
(протокол №2 від 27 листопада 2025 року)

© Колектив авторів, 2025

мовленнєвого етикету. Потенціал «халабудної педагогіки» підтверджується міжнародним досвідом (лісові школи, playwork, Вальдорфська та Монтессорі-педагогіка) та є особливо актуальним у сучасних українських реаліях воєнного стану, зокрема в умовах роботи закладів дошкільної освіти в укриттях.

«Халабудна педагогіка» виступає цілісним середовищем, що органічно поєднує ігрову, соціальну та мовленнєву активність. Її інтеграція в освітній процес закладів дошкільної освіти є перспективним шляхом для подолання комунікативних труднощів сучасних дітей та формування впевнених, компетентних співрозмовників. Перспективи подальшого дослідження вбачаємо в розробці та експериментальній апробації системи роботи з розвитку діалогічного мовлення у дітей старшого дошкільного віку засобами «халабудної педагогіки»: «Халабуда – простір для мовленнєвої взаємодії».

Список використаних джерел:

1. Баєр О. Халабудна педагогіка. *Дитина у дошкільному закладі: теорія і практика*. 2018. № 1. С. 3–7.
2. Базовий компонент дошкільної освіти. Авторська група: Байер О.М., Безсонова О.К., Брежнева О.Г., Гавриш Н.В., Загородня Л. П., Косенчук О.Г., Корнеєва О.Л., Лисенко Г.М., Левінець Н.В., Машовець М.А., Мордоус І.О., Нерянова С.І., Піроженко Т.О., Половіна О.А., Рейпольська О.Д., Шевчук А.С. Під науковим керівництвом доктора психологічних наук, професора, член-кореспондента НАПН України – Піроженко Т.О. 2021. URL: <https://surl.li/gvbnlu>
3. Діалогічне мовлення. URL: <https://studfile.net/preview/10022540/page:8/>
4. Дошкільна освіта сьогодні: альтернативні форми та інноваційні підходи : онлайн-курс. *Джміль*. URL: <https://jmil.com.ua/dv/courses/111>
5. Заклад дошкільної освіти (ясла-садок) №100 «Гармонія» Запорізької міської ради: Вебсайт. URL: <https://zdo100.pp.ua/laboratoriia-chomusyukiv/> (дата звернення 10.10.2025).
6. Крутій К. Л. Освітній простір дошкільного навчального закладу: монографія: у 2 ч. Ч. 1: Концепції, проектування, технології створення. Запоріжжя : ТОВ «ЛІПС» ЛТД, 2009.

ВИКОРИСТАННЯ ТЕАТРАЛІЗОВАНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК ЗАСОБУ РОЗВИТКУ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ

*Оксана Поповська, кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри дошкільної освіти*

*Ангеліна Сухорукова, здобувач ступеня вищої освіти «магістр»
спеціальності «Дошкільна освіта»*

USE OF THEATRICAL ACTIVITIES AS A MEANS OF DEVELOPING PRESCHOOL CHILDREN IN INCLUSIVE EDUCATION

*Oksana Popovska, candidate of pedagogical sciences,
associate professor of the preschool education department*

Angelina Sukhorukova, master's student in Preschool education

Анотація. У статті висвітлено можливості використання театралізованої діяльності як засобу розвитку дітей дошкільного віку в умовах інклюзивного навчання. Обґрунтовано актуальність проблеми, розкрито теоретико-методологічні засади, визначено вплив театралізованої діяльності на основні складові розвитку дітей з особливими освітніми

потребами, проаналізовано зміст програм в аспекті театралізованої діяльності щодо впровадження цього підходу в закладах дошкільної освіти. Окреслено сутність актуальної в умовах воєнного часу методики організації театралізованої діяльності в укриттях закладів дошкільної освіти.

Ключові слова: діти дошкільного віку, театралізована діяльність, розвиток дітей дошкільного віку, інклюзивне навчання.

Abstract. *The article highlights the possibilities of using theatrical activities as a means of developing preschool children in inclusive education. It substantiates the relevance of the issue, reveals the theoretical and methodological foundations, determines the impact of theatrical activities on the main aspects of the development of children with special educational needs, and analyzes the content of programs in terms of theatrical activities for the implementation of this approach in preschool education institutions. The essence of the methodology for organizing theatrical activities in shelters of preschool education institutions, which is relevant in wartime, is outlined.*

Key words: *preschool children, theatrical activities, preschool child development, inclusive education.*

Відповідно до Концепції національного виховання, дошкільна освіта повинна сприяти гармонійному розвитку особистості, що передбачає активне використання різних методів і форм роботи. Сьогодні у процесі дошкільної освіти використовують ігрові методи, інтегроване навчання, проєктну діяльність, методи стимулювання творчої активності, бесіди, експериментування, спостереження. Особливе місце в освітньому процесі дітей старшого дошкільного віку займає театралізована діяльність, яка сприяє емоційному розвитку, формуванню мовлення, комунікативних навичок та уяви, допомагає дітям розкривати свої можливості та впевненість у собі [1].

Театралізована діяльність займає особливе місце серед різноманітних форм навчання, виховання і всебічного розвитку дітей. Театралізована діяльність є інструментом розвитку дітей старшого дошкільного віку, особливо в умовах інклюзивного навчання. Вона дає можливість кожній дитині, незалежно від її особливостей розвитку, виразити свої емоції, думки та переживання через гру, що сприяє розвитку творчих здібностей, мовлення, соціальних та комунікативних навичок. У театралізованій діяльності діти починають працювати в групі, розвивають увагу, пам'ять, уяву та фантазію, а також отримують досвід співпраці з іншими дітьми [3].

Тема використання театралізованої діяльності в інклюзивному освітньому середовищі є досить актуальною і отримала значну увагу в наукових дослідженнях. Відомі дослідники такі, як Т. Атрощенко, Л. Виготський, С. Рубінштейн та інші акцентували свою увагу на важливості емоційного та соціального розвитку дітей через активні форми навчання, зокрема через гру та театралізовані елементи, які сприяють формуванню ключових психологічних і комунікативних навичок. Теоретичні роботи вчених у галузі педагогіки та психології (О. Половіна, О. Поповська, Т. Цегельник та інші) сприяли розумінню театралізованої діяльності як одного з основних методів розвитку творчого потенціалу дітей.

Одним із ключових аспектів впливу театралізованої діяльності є розвиток комунікативних навичок. Дошкільники вчаться виражати свої думки, емоції та

почуття через мову, жести та міміку. Це особливо важливо для дітей з особливими освітніми потребами, адже театралізація допомагає їм подолати мовленнєві труднощі, покращити артикуляцію та розширити словниковий запас. Спільна діяльність сприяє взаєморозумінню між дітьми, формує вміння слухати, чути та відповідати одне одному, що є важливим для соціальної адаптації

Емоційний розвиток у театралізованій діяльності відбувається завдяки проживанню різних ролей. Діти вчаться розпізнавати емоції інших, співпереживати та виражати власні почуття, що сприяє розвитку емпатії. Для дітей з порушеннями емоційно-вольової сфери це стає способом безпечного проживання складних емоційних станів, що допомагає їм краще контролювати свої реакції та поведінку [4].

Крім того, театралізована діяльність стимулює *пізнавальний розвиток*. Під час підготовки та виконання ролей діти запам'ятовують текст, аналізують сюжет, розвивають логічне мислення та уяву. Вони знайомляться з новими поняттями, культурними традиціями, що сприяє розширенню кругозору. У дітей із труднощами засвоєння інформації театралізація допомагає краще сприймати матеріал через наочність і емоційну забарвленість.

Фізичний розвиток також є невід'ємною частиною театралізованої діяльності. Виконуючи ролі, діти розвивають координацію рухів, дрібну моторику, виразність пластики тіла. Це особливо корисно для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату, оскільки театралізована діяльність мотивує їх більше рухатися, сприяє зміцненню м'язів та розвитку просторового орієнтування [5].

Соціалізація за допомогою засобів театральної діяльності має надзвичайне значення для дітей з особливими освітніми потребами. Вони вчаться працювати в команді, дотримуватися правил, брати відповідальність за свою роль. Інклюзивний підхід дозволяє кожній дитині знайти своє місце у виставі відповідно до її можливостей і здібностей, що зміцнює почуття впевненості та власної значущості.

Театральна діяльність є одним із найефективніших методів естетичного виховання та творчого розвитку дітей старшого дошкільного віку. Театральну діяльність можна назвати мистецтвом дитинства, оскільки така діяльність наповнена радістю, щастям, красою, можливістю самовираження. Завдяки синкретичному (поєднувальному) характеру театральна діяльність охоплює всі аспекти розвитку дитини, сприяючи гармонійному становленню її особистості. Окрім того театральна діяльність дає змогу дітям старшого дошкільного віку не лише познайомитися з основами театральної діяльності, а й відчути її вплив через різні форми вираження – вербальні, зорові, звукові та рухові.

Отже, участь дітей старшого дошкільного віку у театральній діяльності сприяє розвитку емоційної сфери, естетичних почуттів, когнітивних навичок, комунікативної компетентності та загального рівня психічних процесів.

Театралізована діяльність дітей старшого дошкільного віку виступає своєрідним «містом» між грою та реальним життям, виконуючи важливу соціальну та психологічну функцію. Вона допомагає дітям не лише адаптуватися до навколишнього соціального середовища, а й активно проявляти ініціативу,

розвивати творче мислення, а також формувати впевненість у власних силах. Через перевтілення в різноманітні ролі діти отримують можливість відчувати себе значущими учасниками подій, краще розуміти поведінку інших людей і реагувати на неї, що є важливою складовою соціалізації.

Театралізована діяльність також є надзвичайно ефективним засобом розвитку мовлення дітей старшого дошкільного віку. Вона сприяє не лише збагаченню їхнього словникового запасу, а й «навчає дітей правильно і доречно використовувати слова у різних комунікативних ситуаціях. Під час театральних ігор відбувається активне засвоєння нових слів, пов'язаних із сюжетом вистави, характером персонажів та їхніми почуттями» [6, с. 85].

Окрім лексичного збагачення, театральна діяльність стимулює розвиток експресивного мовлення, яке є важливим для емоційного самовираження дитини. Діти вчаться змінювати інтонацію, тембр і гучність голосу, що допомагає їм більш точно передавати емоційний стан персонажів і краще розуміти емоції інших. Такий розвиток покращує дикцію, сприяє формуванню чіткої, виразної мови, а також формує навички адекватного невербального спілкування через міміку та жести. В результаті театралізована діяльність не лише збагачує мовленнєві можливості дітей, а й формує у них комплекс навичок, необхідних для успішної комунікації в повсякденному житті.

Також театралізована діяльність впливає на розвиток творчих здібностей дітей старшого дошкільного віку, створюючи умови для розвитку когнітивних, емоційних та мотиваційних характеристик. Участь у театральних іграх сприяє розвитку дивергентного мислення, що дозволяє дітям знаходити нестандартні рішення та генерувати нові ідеї.

Засоби театральної діяльності впливають на розвиток емоційної сфери дітей. Театралізована діяльність допомагає дітям усвідомлювати, виражати та контролювати власні почуття, розуміти емоції інших дітей та правильно на них реагувати. У процесі театралізованої діяльності перебуваючи в різних ролях діти отримують досвід переживання різних емоційних станів, що сприяє розвитку співчуття та вміння аналізувати почуття оточуючих. Виступаючи перед аудиторією, вони долають сором'язливість, набувають впевненості в собі та розвивають комунікативні навички. Завдяки театральним іграм діти навчаються емоційної саморегуляції, що допомагає їм краще адаптуватися до різних життєвих ситуацій [7, с. 274].

Театралізована діяльність виступає потужним стимулом для розвитку творчого самовираження у дітей. Завдяки можливості втілювати різні образи та ролі, діти вчаться висловлювати свої думки, почуття і переживання через творчість, що сприяє формуванню унікального стилю спілкування та особистісної виразності. Така діяльність розкриває внутрішній світ дитини, допомагає їй знайти власний голос і спосіб передачі емоцій, що є надзвичайно важливим для розвитку впевненості в собі.

Крім того, театралізовані ігри стимулюють фантазію та уяву дітей. Перевтілюючись у вигадані персонажі, створюючи нові сюжети та взаємодіючи у вигаданих світах, діти тренують здатність мислити творчо, генерувати нестандартні ідеї та вирішувати різні завдання в ігровій формі. Цей процес

розвиває гнучкість мислення, відкриває широкі горизонти для інтелектуального і емоційного зростання [9].

Таким чином, театралізована діяльність у старшому дошкільному віці не лише сприяє розвитку мовлення, емоційної сфери, пізнавальних процесів і фізичних навичок, а й є потужним засобом соціальної адаптації, особливо в умовах інклюзивного навчання. Вона допомагає кожній дитині знайти своє місце у суспільстві, розкрити творчий потенціал та отримати позитивний досвід спілкування і самовираження [8, с. 586-589].

Театралізована діяльність є ефективним видом діяльності для розвитку дітей старшого дошкільного віку. Тому, діячі освітні програми навчання та виховання дітей дошкільного віку в Україні приділяють значну увагу театральній діяльності, інтегруючи її в освітній процес. Зокрема, програма «Дитина» акцентує увагу на театралізованій діяльності, розглядаючи її як засіб всебічного розвитку дитини. У розділі «Дитина у світі культури» комплексно представлено зміст образотворчої, музичної, театралізованої та літературної діяльності для дітей дошкільного віку. Програма спрямована на формування у дітей основ глядацької культури, розвиток виконавських навичок та залучення їх до різних видів театального мистецтва. Вона рекомендує використовувати різні форми театру, як такий ляльковий, тіньовий, театр іграшок, що сприяє розвитку уяви та естетичних почуттів у дітей. Програма «Дитина» інтегрує театралізовану діяльність в освітній процес, сприяючи всебічному розвитку дітей, їх соціалізації та емоційному благополуччю.

Програма «Я у Світі» є сучасною освітньою моделлю, яка акцентує увагу на особистісному становленні дитини, її вмінні пізнавати себе, розуміти власні емоції та емоції інших. Однією з ключових складових цієї програми виступає театралізована діяльність, яка розглядається не як допоміжний інструмент, а як повноцінний засіб самовираження та самопізнання. У процесі театралізованих ігор дитина занурюється в світ емоцій, почуттів, моральних виборів, переживань. Вона навчається не лише бути «акторами», але й авторами власного досвіду – вільно висловлювати думки, розповідати про себе, формувати власне ставлення до навколишнього світу.

Завдяки театральним постановкам діти в межах програми «Я у Світі» набувають важливих комунікативних навичок: слухати інших, враховувати чужу точку зору, обґрунтовувати свої позиції, розвивають емоційний інтелект. Особливо важливим є розвиток емпатії – діти, проживаючи ролі, вчать розуміти мотиви поведінки героїв, співпереживати їм. Таким чином, театралізована діяльність стає не просто елементом гри, а справжнім педагогічним інструментом формування цілісної, свідомої, відкритої до діалогу особистості.

Програма «Світ дитинства» також активно впроваджує театралізовану діяльність як метод розвитку дитини, особливо в аспекті її соціалізації та творчого становлення. У межах цієї програми велика увага приділяється створенню безпечного, доброзичливого, підтримуючого середовища, в якому дитина може вільно фантазувати, перевтілюватися, експериментувати з ролями, відчувати себе значущою. Театр тут стає полем для розкриття внутрішнього

потенціалу дитини, розвитку її уяви, артистизму, почуття ритму, пластики, мови.

Театралізована діяльність у програмі «Світ дитинства» має комплексний характер – вона інтегрується з іншими освітніми лініями: мовленнєвим розвитком, художньо-естетичною сферою, моральним вихованням. У процесі підготовки та реалізації театральних вистав діти спільно працюють, домовляються, беруть відповідальність за ролі, декорації, репетиції, що формує командний дух, ініціативність, наполегливість. Крім того, включення в театралізовану гру сприяє подоланню внутрішніх бар'єрів – особливо для дітей з сором'язливістю, замкнутістю, заниженою самооцінкою.

Усі наведені вище освітні програми підкреслюють важливу роль театралізованої діяльності в процесі всебічного розвитку дитини дошкільного віку. Вони підтверджують її ефективність як засобу мовленнєвого, емоційного, естетичного, соціального й інтелектуального розвитку. Театралізовані ігри, рольові взаємодії, імпрровізації, міні-вистави, включення дітей до різних сценічних образів і дій – усе це сприяє формуванню впевненості в собі, емоційної чуйності, самостійності, креативності.

Завдяки використанню театральних методик діти не лише краще засвоюють навчальний матеріал, а й розвивають навички спілкування, співпраці, проявляють ініціативу, розширюють уявлення про світ і самих себе. Особливо це важливо в умовах інклюзивного навчання, де кожна дитина має право на індивідуальний підхід, прояв себе та підтримку своїх здібностей у безпечному, відкритому середовищі. Театр у такому контексті виконує не лише навчальну, а й терапевтичну функцію, адже він дозволяє дитині «прожити» ситуації, які її турбують, знайти нові моделі поведінки, побачити себе з іншого боку.

Варто особливо наголосити на актуальності театралізованої діяльності в сучасних умовах, коли українські діти змушені зростати у складний час повномасштабної війни, коли на перший план виходить потреба у відновленні внутрішньої рівноваги, стабільності, відчуття безпеки. Театральне мистецтво – це не лише про гру, це про можливість звільнитися від напруги, опрацювати тривожні емоції через образ, рух, мову. Воно допомагає дитині відчувати контроль над ситуацією, навіть коли світ навколо змінюється. Участь у театралізованій діяльності сприяє психологічній реабілітації, зменшенню рівня тривожності та страху, особливо в умовах постійного стресу та нестабільності.

Театральна діяльність допомагає дітям відволіктися від напруженої реальності та працювати над власними емоціями. Навіть у найскладніших умовах діти залишаються дітьми, які потребують гри, фантазії та спілкування. А театр – це чудовий спосіб долати страхи. Тривожність, страх і невпевненість, які відчують дошкільники, суттєво впливають на їх психічне та фізичне здоров'я. У сучасних умовах необхідно створити для дітей безпечний простір, що сприятиме емоційній стабільності та гармонійному розвитку. Комфортне укриття закладу дошкільної освіти, де діти перебувають значну частину часу, може стати не лише місцем захисту, а й осередком творчості, самовираження та психологічного розвантаження.

Українськими науковцями розроблена надзвичайно важлива й актуальна в умовах воєнного часу методика організації театралізованої діяльності в укриттях

закладів дошкільної освіти – «Театральна халабуда в укритті». Ця ініціатива стала відповіддю на потребу створення для дітей безпечного, затишного й водночас розвивального простору під час повітряних тривог чи інших надзвичайних ситуацій. Театральна халабуда – це не просто тимчасове рішення або ігровий куточок, а продуманий педагогічний інструмент, який поєднує елементи гри, театру й арттерапії в кризових обставинах.

Суть цієї методики полягає в тому, щоб навіть у складних і стресових умовах, як-от перебування в укритті, не зупиняти розвиток дитини, а навпаки – підтримати її психоемоційний стан через знайомі, безпечні й творчі форми діяльності. Театральна діяльність у такому форматі стає своєрідним «терапевтичним мостом» між внутрішнім світом дитини та зовнішніми обставинами. Тут кожна дитина має можливість прожити власну історію, приміряти на себе різні ролі, переосмислити емоції, відчути підтримку з боку дорослих та інших дітей, і, що особливо важливо, відволіктися від тривожних подій та внутрішньої напруги.

Театральна халабуда – це простір, наповнений уявою, де фантазія допомагає не лише розважитись, а й прожити важкий досвід без шкоди для психіки. Тут дитина може висловлювати свої почуття через мову мистецтва: голос, міміку, рух, образ, імпровізацію. У таких умовах гра виконує глибоку терапевтичну функцію – вона не лише знижує рівень стресу, а й повертає дитині відчуття контролю, безпеки, нормальності та звичного дитячого середовища. Театральна халабуда в укритті, таким чином, є не лише способом зберегти освітній процес у критичних умовах, але й потужним ресурсом для стабілізації емоційного стану дошкільнят [2].

Отже, театралізована діяльність – це не лише ефективний освітній інструмент, а й надзвичайно гнучкий, адаптивний і гуманістичний метод роботи з дітьми в екстремальних умовах. Вона допомагає не просто навчати й розвивати, а й зцілювати – надавати дитині підтримку, вселяти надію, віру в добро та зміцнювати її внутрішній ресурс. У сучасній Україні, яка переживає складні випробування, такі форми діяльності вкрай необхідні як для збереження психічного здоров'я дитини, так і для формування в неї стійкості та життєвої сили.

Список використаних джерел:

1. Базовий компонент дошкільної освіти. Міністерство освіти і науки України: 2024. URL :https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2024/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf
2. Байєр О., Канцедал Н., Ясенєва О. Мистецтво проти стресу, або Театральна халабуда в укритті. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2025. № 2. С. 15-17.
3. Кардаш І. Театралізовані ігри як засіб формування творчої особистості дітей дошкільного віку. *Науковий вісник мну імені в. О. Сухомлинського. Педагогічні науки*. № 2 (53), 2016. С. 88-92.
4. Масол Л. М. Виховний потенціал мистецтва – джерело освітніх інновацій. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/153584414.pdf>
5. Олійник О. М. Театрально-ігрова діяльність в умовах дошкільного навчального закладу: навч.-метод. Посіб Кам'янець-Подільський : Волощук В.О., 2017. 112 с.
6. Поповська О.А. Використання музичних ігор в роботі з дітьми з особливими освітніми потребами Інновації в дошкільній освіті: теорія, перспективи, шляхи запровадження

у практику: збірник матеріалів III Всеукраїнської науково-практичної конференції, 28 березня 2024 року / за заг. ред. Ю.О.Демидова. Маріуполь: МДУ, 2024. С. 81-85.

7. Поповська О.А. Підготовка майбутніх фахівців дошкільної освіти до використання логоритміки в корекційно-педагогічній роботі з дітьми з особливими потребами. Інноваційно-технологічні засади підготовки фахівців до роботи в інклюзивному середовищі закладу дошкільної освіти: монографія / за заг. ред. Демидової Ю.Л. та ін.; за наук. ред. К.Л. Крутій, О.А. Фунтікової. Київ: Маріупольський державний університет, 2025, С. 236-274.

8. Шикирінська О.А. Педагогічний потенціал театралізованої діяльності дошкільників. *Актуальні проблеми формування творчої особистості педагога в контексті наступності дошкільної та початкової освіти*: зб. Матер. V Міжнар. наук-практ. Інтернет-конференції (Вінниця, ВДПУ імені Михайла Коцюбинського, 22-23 квітня 2021 р.) / за ред. О.А.Голюк ; ВДПУ, Вінниця: ТОВ «Меркьюрі-Поділля, 2021. Вип. 10. С. 586-589.

9. Kruty K., Koval L., Vazhenina O., Desnova I., Zahnitko A., Popovska O. Formation of Mastering Morphology Mechanisms and Word Formation in Children: Neuroscientific Research. BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience, 2022. № 13(4). P. 280-291. <https://doi.org/10.18662/brain/13.4/388>

ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ЕКСКУРСІЙ У ПРИРОДНОМУ ДОВКІЛЛІ

*Катерина Крутій, доктор педагогічних наук,
професор кафедри дошкільної освіти
Карина Хімчинська, здобувач ступеня вищої освіти «магістр»
за спеціальністю «Дошкільна освіта»*

FORMATION OF ECOLOGICAL COMPETENCE IN OLDER PRESCHOOL CHILDREN DURING EXCURSIONS IN THE NATURAL ENVIRONMENT

*Kateryna Kruty, doctor of pedagogical sciences,
professor of the preschool education department
Karina Khimchynska, master's student in Preschool education*

Анотація. У статті розглянуто проблему формування екологічної компетентності дітей старшого дошкільного віку. Визначено сутність екологічної компетентності, її структурні компоненти та значення у розвитку особистості. Особливу увагу приділено екскурсіям у природне довкілля як ефективному засобу формування екологічних знань, умінь та ціннісного ставлення до природи. Представлено результати експериментального дослідження та надано методичні рекомендації для вихователів.

Ключові слова: екологічна компетентність, дошкільний вік, екскурсія, природне довкілля, екологічне виховання, педагогічний експеримент.

Abstract. The article examines the problem of forming ecological competence of senior preschool children. The essence of ecological competence, its structural components and its importance in personality development are defined. Special attention is paid to excursions into the natural environment as an effective means of forming ecological knowledge, skills and value-based attitudes towards nature. The results of the experimental research are presented and methodological recommendations for preschool teachers are provided.

Key words: ecological competence, preschool age, excursion, natural environment,